

دانشگاه سیستان و بلوچستان

تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد ریاضی کاربردی (آنالیز عددی)

عنوان:

حجم متناهی تعدیل یافته برای معادلات آب های کم عمق

استاد راهنما:

دکتر مریم عرب عامری

تحقیق و نگارش:

سعید حقیقی چنار فاریابی

این پایان نامه از حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه سیستان و بلوچستان بهره مند شده است

دی ۱۳۹۱

gggggggggggggggg

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم به:

پدر و مادر مهربانم

که هر چه دارم از برکت وجود آن‌هاست

و تقدیم به:

خواهر فداکار و برادران عزیزم

و تقدیم به:

روح برادر عزیزم وحید.

سپاس گزاری

تأیید و سپاس اولاد و بالذات مخصوص خداوندی است که منطق را نظر تأدیر وجود آدمی نهاد. در آغاز وظیفه‌ی خودی دانم از راه‌نمایی با و زحمات سرکار خانم دکتر عرب‌عامری در به‌ثمر رسیدن این پایان نامه قدر دانی‌نایم. از پدر و مادر و برادرانم، حمید، احمد و کریم و خواهر عزیزم که همیشه در پیشرفت‌های من سیم بودند کمال تشکر و قدر دانی را دارم. همچنین جادو که تشکری ویژه داشته باشم از دوست عزیزم مهرداد و نو ظهور، که با همراهی و مساعدت او به ترجمه و تحلیل مقالات مرتبط با پایان نامه پرداختیم و مسائل و مشکلات پیش آمده را با نویندگان مقالات در میان گذاشتیم و همچنین مشکلات نرم افزاری در نوشتن پایان نامه را مرتفع کردیم. و نیز از دکتر شمس‌تبر و واسطه‌ی رفع مشکلات دسترس‌ی به مراجع پایان نامه و تمامی اساتیدی که در پیشرفت علمی اینجانب تأثیر گذار بودند با انصاف استاد دکتر علیرضا سهیلی پاک‌سازارم. و بوسه‌ی زخم بردستان پدر و مادر خویش.

سعید حقیقی چنار فاریابی

دی ۱۳۹۱

چکیده

در این پایان‌نامه ابتدا روش های تفاضلات متناهی، عناصر متناهی و حجم متناهی بیان می شود و سپس به حل معادلات آب های کم عمق به روش حجم متناهی روی شبکه یکنواخت پرداخته می شود. در ادامه به بحث تعدیل شبکه و توسعه الگوریتم های تعدیل شبکه قوانین بقای هذلولوی یک بعدی و دو بعدی پرداخته می شود. همچنین معادله آب های کم عمق که نمونه ای از معادلات قوانین بقا می باشد روی شبکه تعدیل یافته حل می شود. در این معادلات از شار عددی وی جی ساندارم استفاده شده است که برای معادلات اوایلر به کار برده می شود.

در پایان نتایج عددی مربوط به حل معادله آب های کم عمق در شبکه یکنواخت و تعدیل یافته به طور مجزا با هم مقایسه می شود که برتری شبکه تعدیل یافته بر شبکه های ثابت از نظر زمانی و دقت جواب ها به وضوح دیده می شود.

واژگان کلیدی: تعدیل شبکه، حجم متناهی، معادلات اوایلر، معادلات آب های کم عمق.

فهرست مطالب

ی	فهرست شکل‌ها
ک	فهرست جدول‌ها
۱	۱ روش‌های عددی برای گسسته‌سازی معادلات با مشتقات جزئی
۲	۱-۱ مقدمه
۲	۲-۱ معادلات دیفرانسیل با مشتقات جزئی
۳	۳-۱ روش‌های تفاضل متناهی
۳	۱-۳-۱ تقریب‌های پایه
۵	۲-۳-۱ طرح‌های تفاضلی برای عملگر لاپلاس
۷	۴-۱ عناصر متناهی
۸	۱-۴-۱ روش وردشی
۸	۲-۴-۱ روش باقی‌مانده‌وزندار
۱۱	۵-۱ روش حجم متناهی
۱۵	۲ معادلات آب‌های کم‌عمق و روش حجم متناهی
۱۶	۱-۲ مقدمه
۱۶	۲-۲ معادلات آب‌های کم‌عمق
۲۱	۳-۲ خواص معادلات آب‌های کم‌عمق
۲۴	۴-۲ گسسته‌سازی معادلات آب‌های کم‌عمق به روش حجم متناهی
۲۸	۵-۲ روش حجم متناهی برای مورد همگن
۲۹	۱-۵-۲ شار عددی وی‌جی ساندارم
۳۱	۶-۲ روش حجم متناهی برای مورد ناهمگن

۳۴	۳	تعدیل شبکه
۳۵	۱-۳	مقدمه
۳۵	۲-۳	توزیع مجدد شبکه و اصل هم توزیعی
۳۵	۳-۳	توابع اخطار دهنده
۳۶	۱-۳-۳	توابع اخطار دهنده در حالت یک بعدی
۳۷	۴-۳	مختصات فیزیکی و محاسباتی
۳۸	۵-۳	اصل هم توزیعی
۳۹	۶-۳	تعدیل شبکه بر اساس تغییر وردشی
۴۰	۱-۶-۳	مورد یک بعدی
۴۱	۲-۶-۳	مورد دو بعدی
۴۳	۷-۳	الگوریتم یک بعدی
۴۳	۱-۷-۳	توزیع مجدد شبکه
۴۴	۲-۷-۳	بروز رسانی جواب روی شبکه جدید
۴۵	۳-۷-۳	روش حل
۴۹	۴-۷-۳	نتایج نظری جواب های تعدیل شبکه
۵۱	۵-۷-۳	حرکت شبکه با تکرار گاوس سایدل
۵۱	۸-۳	الگوریتم دو بعدی
۵۱	۱-۸-۳	بروز رسانی جواب
۵۳	۲-۸-۳	روش حل
۵۵	۴	روش حجم متناهی تعدیل یافته
۵۶	۱-۴	مقدمه
۵۷	۲-۴	تعدیل شبکه
۵۷	۱-۲-۴	تعدیل شبکه برای مورد یک بعدی
۶۱	۳-۴	بهبود جواب
۶۲	۱-۳-۴	روش آشفستگی
۶۴	۲-۳-۴	مورد یک بعدی
۶۶	۵	نتایج عددی
۶۷	۱-۵	مقدمه

۷۲	۲-۵ شکست سد
۷۲	۱-۲-۵ شکست سد یک بعدی
۷۳	۲-۲-۵ شکست سد دو بعدی
۷۷	۳-۵ نتیجه گیری و پیشنهاد
۷۸	مراجع
۸۰	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی
۸۳	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مولکول سه- نقطه برای تقریب تفاضل مرکزی مشتق مرتبه دوم. ۴
- شکل ۱-۲ مولکول پنج- نقطه‌ای برای تقریب تفاضل مرکزی عملگر لاپلاس: (الف) مولکول استاندارد، (ب) مولکول اریب. ۶
- شکل ۱-۳ مولکول‌های تفاضل مرکزی نه- نقطه‌ای برای عملگر لاپلاس. ۶
- شکل ۱-۴ شکل هندسی مساله فیزیکی. ۱۶
- شکل ۱-۵ تابع طول کمان (بازه‌های $[x_i, x_j]$ با هم مساویند). ۳۶
- شکل ۲-۳ تابع انحنا. ۳۷
- شکل ۳-۳ یک حجم کنترل. ۵۲
- شکل ۱-۴ تغییر مکان $P \rightarrow \tilde{P}, \Gamma_{ij} \rightarrow \tilde{\Gamma}_{ij}$ ۶۲
- شکل ۱-۵ جواب H روی شبکه ثابت با $n = 2000$ نقطه. ۶۸
- شکل ۲-۵ جواب H روی شبکه تعدیل یافته (خط ممتد) در مقابل شبکه ثابت (خط بریده) در 150 نقطه در زمان $t = 1/67$ ۶۹
- شکل ۳-۵ جواب H روی شبکه تعدیل یافته (خط ممتد) در 150 نقطه در مقابل شبکه ثابت (خط بریده) در 300 نقطه در زمان $t = 1/67$ ۷۰
- شکل ۴-۵ جواب عددی تعدیل یافته (خط کامل) و ثابت (نقطه چین) در زمان $t = 0/15$ ۷۰
- شکل ۷۱ روی شبکه با 101 نقطه. ۷۱
- شکل ۵-۵ جواب عددی روی شبکه تعدیل یافته در 101 نقطه و روی شبکه ثابت با 2001 نقطه. ۷۱
- شکل ۶-۵ ارتفاع آب در زمان $t = 3$ روی شبکه با 101 نقطه. ۷۳
- شکل ۷-۵ سرعت آب در زمان $t = 3$ روی شبکه با 101 نقطه. ۷۳
- شکل ۸-۵ ارتفاع آب در زمان $t = 0/07$ روی شبکه با 101 نقطه. ۷۴

- شکل ۹-۵ ارتفاع آب در زمان $t = ۰٫۵$ روی شبکه با ۱۰۱ نقطه ۷۵
- شکل ۱۰-۵ ارتفاع آب در زمان $t = ۱$ روی شبکه با ۱۰۱ نقطه ۷۶

فهرست جدول‌ها

۱-۵ مقادیر δ. ۶۷

فصل ۱

روش های عددی برای گسسته سازی
معادلات با مشتقات جزئی

۱-۱ مقدمه

از آنجا که معادلات حاکم بر حرکت سیال بصورت دستگاه معادلات غیرخطی می باشد، حل تحلیلی آنها جز در حالت های بسیار ساده، ممکن نیست، لذا باید این معادلات را به صورت عددی حل نمود. روش های متفاوتی برای حل عددی این معادلات وجود دارد که عبارتند از: روش تقریب های تفاضلی متناهی (FDM) ^۱، روش عنصر متناهی (FEM) ^۲، روش حجم متناهی (FVM) ^۳، روش اجزا مرزی (BVM) ^۴ و روش طیفی (SM) ^۵.

برای حل عددی معادلات لازم است میدان جریان به المان های کوچک تقسیم شده و معادلات دیفرانسیل حاکم بصورت معادلات جبری بین مقادیر متغیر های مورد نظر در المان های مختلف نوشته شده و سپس این معادلات جبری حل شوند. به عبارت دیگر باید یک شبکه محاسباتی در میدان جریان تولید گردد. پس از تولید شبکه محاسباتی باید معادلات دیفرانسیل حاکم بر مسئله به مجموعه ای از معادلات جبری تبدیل شود. در این معادلات جبری مقادیر متغیر یا متغیر های مورد نظر در المان ها به عنوان مجهولات بوده و با حل این معادلات جبری مقادیر مجهول در میدان حل بدست می آیند. از دیرباز محققین روش های مختلفی برای تبدیل معادلات دیفرانسیل به روابط جبری ابداع نموده اند که به آن ها روش های گسسته سازی معادلات گفته می شود. از میان روش های مختلفی که برای گسسته سازی به کار می رود، روش تفاضلات متناهی، روش عناصر متناهی و روش حجم متناهی، بیشتر از سایر روش ها در حل معادلات مربوط به حرکت سیالات مورد استفاده قرار گرفته است که در این فصل بطور خلاصه به مبانی این روش ها پرداخته می شود. لازم به ذکر است که روش حجم متناهی، روش مورد استفاده در این پایان نامه است.

۲-۱ معادلات دیفرانسیل با مشتقات جزئی

پدیده های فیزیکی اغلب به وسیله ی معادلاتی که با چندین مشتق جزئی از کمیت های فیزیکی نظیر نیرو، شتاب، سرعت، انرژی، دما و غیره ارتباط دارند، مدل سازی می شوند. این معادلات بندرت یک حل (صریح) بسته دارند. در این فصل روش های عددی برای حل معادلات دیفرانسیل جزئی معرفی می شوند. تنها مسائل یک- بُعدی یا دو- بُعدی مطرح می شوند و متغیر های مکان در مورد مسائل یک- بُعدی با x و با x_1 و x_2 در مورد مسائل دو- بُعدی نمادگذاری می شوند. در معادلات دو- بُعدی x ، برداری از مولفه های (x_1, x_2) را مشخص می کند.

Finite Difference Method^۱Finite Element Method^۲Finite Volum Method^۳Boundary Element Method^۴Spectral Method^۵

۳-۱ روش‌های تفاضل متناهی

روش تفاضل متناهی (FDM) بر اساس تقریب‌های محلی مشتقات جزئی در یک معادله دیفرانسیل جزئی است که این تقریب‌ها به وسیله‌ی سری‌های تیلور مرتبه پایین استنتاج می‌شوند. تعریف این روش کاملاً ساده و برای اجرا نسبتاً آسان است. همچنین برای نواحی ساده نظیر مستطیل و وقتی شبکه‌های یکنواخت استفاده می‌شوند، کارایی بهتری دارد. ماتریس‌هایی که از این گسسته‌سازی‌ها نتیجه می‌شوند غالباً خوش‌ساخت هستند به این معنی که معمولاً متشکل از تعداد کمی قطرهای غیر صفر هستند. این بخش یک مرور کلی از تکنیک‌های گسسته‌سازی تفاضل متناهی ارائه می‌دهد.

۱-۳-۱ تقریب‌های پایه

ساده‌ترین راه برای تقریب اولین مشتق تابع u در نقطه x از طریق رابطه زیر است:

$$\frac{du}{dx}(x) \approx \frac{u(x+h) - u(x)}{h}, \quad (1-1)$$

هرگاه u در x معلوم باشد آنگاه حد رابطه بالا وقتی h به صفر میل می‌کند، مشتق u در x است. برای تابعی که در همسایگی x دارای مشتق مرتبه چهار می‌باشد، بسط تیلور در بازه $(x, x+h)$ به فرم زیر نوشته می‌شود:

$$u(x+h) = u(x) + h \frac{du}{dx} + \frac{h^2}{2} \frac{d^2u}{dx^2} + \frac{h^3}{6} \frac{d^3u}{dx^3} + \frac{h^4}{24} \frac{d^4u}{dx^4}(\xi^\pm). \quad (2-1)$$

بنابراین تقریب (۱-۱) در رابطه‌ی زیر صدق می‌کند.

$$\frac{du}{dx}(x) = \frac{u(x+h) - u(x)}{h} - \frac{h}{2} \frac{d^2u}{dx^2} + O(h^2). \quad (3-1)$$

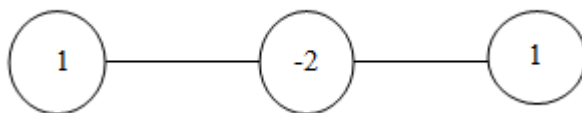
از فرمول (۲-۱) با جایگزین کردن $-h$ به جای h به رابطه (۴-۱) دست می‌یابیم

$$u(x-h) = u(x) - \frac{hdu}{dx} + \frac{h^2}{2} \frac{d^2u}{dx^2} - \frac{h^3}{6} \frac{d^3u}{dx^3} + \frac{h^4}{24} \frac{d^4u}{dx^4}(u(\xi^\pm)), \quad (4-1)$$

که در آن ξ^+ و ξ^- به بازه $(x-h, x)$ تعلق دارد. با جمع دو رابطه (۲-۱) و (۴-۱) و تقسیم بر h^2 و استفاده از قضیه مقدار میانگین برای مشتقات مرتبه چهار، به رابطه زیر دست می‌یابیم.

$$\frac{d^2u}{dx^2} = \frac{u(x+h) - 2u(x) + u(x-h)}{h^2} - \frac{h^2}{12} \frac{d^4u}{dx^4}(\xi). \quad (5-1)$$

بطوریکه $\xi^- \leq \xi \leq \xi^+$. فرمول بالا تقریب تفاضل مرکزی مشتق مرتبه دوم نامیده می شود چون نقطه ای که در آن مشتق تقریب زده شده است، در مرکز نقاط قرار دارد. معمولاً وابستگی این مشتق به مقادیر u در نقاط درگیر در تقریب توسط یک "استنسیل" یا "مولکول" نمایش داده می شود که در شکل ۱-۱ نشان داده شده است.

شکل ۱-۱: مولکول سه-نقطه برای تقریب تفاضل مرکزی مشتق مرتبه دوم.

تقریب (۱-۱) برای مشتق مرتبه اول پیشرو است. همچنین فرمول پسرو از جایگزینی h با $-h$ در (۱-۱) بدست می آید. بعلاوه می توان از این دو فرمول برای بدست آوردن فرمول تفاضل مرکزی استفاده کرد که عبارت است از:

$$\frac{du(x)}{dx} \approx \frac{(u(x+h) - u(x-h))}{2h}. \quad (۶-۱)$$

اثبات اینکه فرمول تفاضل مرکزی (۶-۱) از مرتبه دو می باشد ساده است، در حالی که (۱-۱) تنها دارای دقت مرتبه یک است. عملگرهای تفاضلی پیشرو و پسرو با استفاده از δ^+ و δ^- مشخص می شوند که با رابطه های زیر تعریف می شوند:

$$\delta^+ = u(x+h) - u(x). \quad (۷-۱)$$

$$\delta^- = u(x) - u(x-h).$$

همه ی تقریب های قبلی با استفاده از این عملگرها قابل بازنویسی هستند. بعلاوه برای استاندارد کردن مشتقات مرتبه اول و مرتبه دوم، تقریب عملگر مرتبه دوم زیر در برخی موارد ضروری می باشد.

$$\frac{d}{dx} \left[a(x) \frac{d}{dx} \right].$$

به عنوان مثال فرمول تفاضل مرکزی برای این عملگر که دقت مرتبه دو دارد با رابطه ی زیر نشان داده می شود.

$$\begin{aligned} \frac{d}{dx} \left[a(x) \frac{d}{dx} \right] &= \frac{1}{h^2} \delta^+ \left(a_- \left(\frac{i-1}{2} \right) \delta^- u \right) + O(h^2) \\ &\approx \frac{\left(a_- \left(\frac{i+1}{2} \right) (u_-(i+1) - u_-(i)) - \left(a_- \left(\frac{i-1}{2} \right) (u_-(i) - u_-(i-1)) \right) \right)}{h^2}. \end{aligned}$$

۲-۳-۱ طرح‌های تفاضلی برای عملگر لاپلاس

همانطور که می‌دانید عملگر لاپلاس به صورت زیر است:

$$\Delta u = \frac{\partial^2 u}{\partial x_1^2} + \frac{\partial^2 u}{\partial x_2^2}.$$

اگر تقریب (۵-۱) برای هر دو جمله $\frac{\partial^2}{\partial x_1^2}$ و $\frac{\partial^2}{\partial x_2^2}$ در عملگر لاپلاس با استفاده از طول گام h_1 برای متغیر x_1 و h_2 برای متغیر x_2 استفاده شود تقریب زیر نتیجه می‌شود که دارای دقت مرتبه دو است.

$$\begin{aligned} \Delta u(x) &\approx \frac{u(x_1 + h, x_2) - 2u(x_1, x_2) + u(x_1 - h, x_2)}{h_1^2} \\ &+ \frac{u(x_1, x_2 + h) - 2u(x_1, x_2) + u(x_1, x_2 - h)}{h_2^2}. \end{aligned}$$

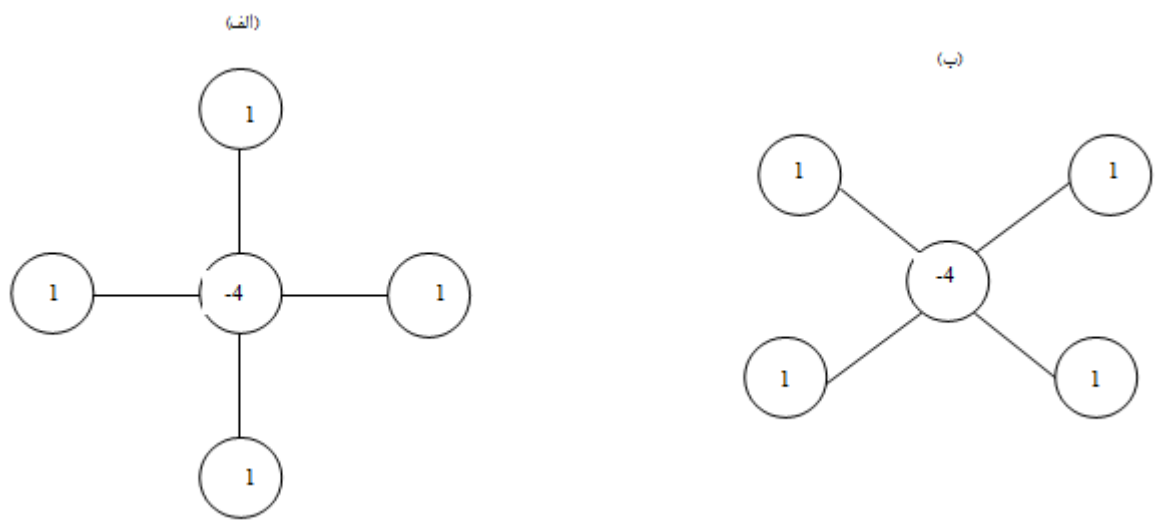
در حالت خاصی که طول گام h_1 و h_2 یکسان و مساوی با طول گام h هستند، تقریب عملگر لاپلاس به صورت زیر نتیجه می‌شود:

$$\begin{aligned} \Delta u(x) &\approx \frac{1}{h^2} [u(x_1 + h, x_2) + u(x_1 - h, x_2) \\ &+ u(x_1, x_2 + h) + u(x_1, x_2 - h) - 4u(x_1, x_2)], \end{aligned} \quad (۸-۱)$$

که تقریب مرکزی پنج- نقطه‌ای لاپلاس نامیده می‌شود. مولکول این تقریب تفاضلی متناهی در شکل ۲-۱ قسمت (الف) نشان داده شده است.

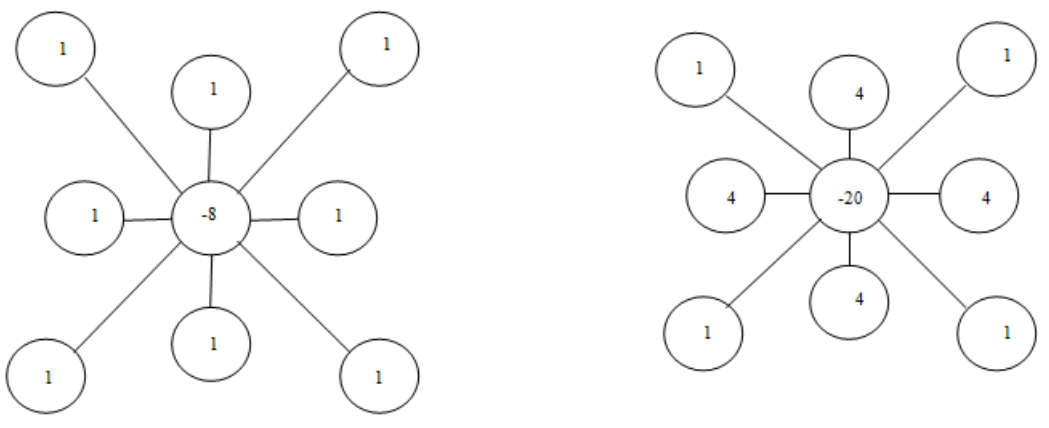
تقریب دیگر به وسیله بهره‌گیری از چهار نقطه $u(x_1 \pm h, x_2 \pm h)$ واقع در دو خط قطری از $u(x_1, x_2)$ به دست آورده می‌شود. این نقاط در روشی مشابه مانند تقریب قبلی می‌توانند استفاده شوند، با این تفاوت که اندازه سلول شبکه عوض می‌شود. مولکول متناظر، در شکل ۲-۱ قسمت (ب) نشان داده شده است. تقریب (۸-۱) از دقت مرتبه دو است و خطایی به فرم

$$\frac{h^2}{12} \left(\frac{\partial^4 u}{\partial x_1^4} + \frac{\partial^4 u}{\partial x_2^4} \right) + O(h^3).$$

شکل ۱-۲: مولکول پنج- نقطه‌ای برای تقریب تفاضل مرکزی عملگر لاپلاس: (الف) مولکول استاندارد، (ب) مولکول اریب.

دارد. طرح‌های دیگری وجود دارند که فرمول‌های نُه- نقطه‌ای را در مقابل فرمول‌های پنج- نقطه‌ای بکار می‌گیرند. دو نمونه از چنین طرح‌هایی با ترکیب مولکول استاندارد و اریبی که در بالا توصیف شد بدست می‌آیند که در شکل ۱-۳ نشان داده شده‌اند. [۲۰]

شکل ۱-۳: مولکول های تفاضل مرکزی نه- نقطه ای برای عملگر لاپلاس.

۴-۱ عناصر متناهی

روش عناصر متناهی یکی از روش های کارآمد در حل معادلات دیفرانسیل می باشد که خصوصاً برای حل معادلات در نواحی هندسی پیچیده توانایی بسیار زیادی دارد. در این روش میدان حل به المان های کوچکی تقسیم می شود و سپس به کمک روش وردشی یا باقیمانده های وزن دار برای هر المان یک معادله نوشته می شود. بدین ترتیب برای مجموعه المان ها یک دستگاه معادلات جبری بوجود می آید که با حل آن متغیر های مورد نظر محاسبه می شوند. توسعه روش عناصر متناهی و تکنیک های عددی آن، نتیجه تحقیقات زیاد در زمینه استاتیک بوده که در حل سازه های پیچیده لازم بود استآن ها را به قطعات و المان های ساده تری تبدیل کنند. به تدریج و با ابداع روش باقیمانده های وزن دار و گالرکین^۶، روش عناصر متناهی در سایر رشته ها و برای حل انواع معادلات دیفرانسیل بکار گرفته شد و اکنون به عنوان یکی از روش های مهم در حل عددی معادلات دیفرانسیل شناخته می شود. مراحل که باید برای استفاده از یک روش عناصر متناهی طی نمود به صورت زیر است:

۱- گسسته سازی ناحیه

۲- استفاده از توابع پایه ای

۳- بررسی پیوستگی اجزا

۴- جمع بندی اجزا

۵- جمع بندی ماتریس ها و ساخت معادلات سیستم

۶- بررسی و اعمال شرایط مرزی

برای تقریب تابع $u(x)$ در ناحیه Ω ، ابتدا مجموعه ای از توابع پایه ای $\{\phi_i, i = 1, 2, 3, \dots\}$ را چنان تعریف می کنیم که به ازای تمامی مقادیر i روی مرز، $\phi_i = 0$ و در این صورت می توان تابع $u(x)$ را در تمامی نقاط Ω با رابطه زیر تقریب زد.

$$u \cong \hat{u} = \sum_{i=1}^n \alpha_i \phi_i, \quad (9-1)$$

که در آن α_i ها پارامترهایی هستند که برای بدست آوردن یک برازش مناسب، محاسبه می شوند. یک شرط بدیهی برای همگرایی تقریب آن است که مجموع توابع پایه به صورتی باشد که وقتی $n \rightarrow \infty$ ترکیب

$$\sum_{i=1}^n \alpha_i \phi_i$$

بتواند به خوبی نمودار هر تابع چون $u(x)$ باشد. [۱۲]

حال برای تعیین پارامترهای ثابت تقریب هایی از نوع رابطه (۹-۱)، روش های متعددی استفاده می شود که

از جمله آن ها می توان به روش های وردشی و روش های باقیمانده وزنی اشاره نمود.

۱-۴-۱ روش وردشی

در این روش می خواهیم تابع $u(x)$ را به گونه ای بیابیم که انتگرال

$$I(y) = \int_{x_0}^{x_1} F(x, y, y') dx,$$

کمینه شود. بنابراین چنانچه (۱-۹) جواب تقریبی باشد، پس از جایگذاری در تابع بالا و مشتق گیری از توابع $\{\phi_i\}_{i=1}^N$ نسبت به مجهولات α_i ، کمینه سازی روی فضای N بعدی با حل سیستم زیر بدست می آید.

$$\frac{\partial}{\partial \alpha_i} I\left(\sum_{i=1}^N \alpha_i \phi_i\right) = 0, \quad i = 1, 2, \dots, N.$$

۲-۴-۱ روش باقی مانده وزندار

این روش ها به طور کلی به روش های زیر تقسیم می شوند. [۱۸]

- ۱- روش گالرکین
- ۲- روش پترو گالرکین^۷
- ۳- روش هم محلی
- ۴- روش زیردامنه
- ۵- روش کمترین مربعات

روش گالرکین

در این روش فضای تابع تقریب و فضای تابع وزن یکی هستند. به عبارت دیگر هر بار یکی از توابع پایه ای بعنوان وزن در نظر گرفته می شود.

بنابراین توابع پایه ای $\{\phi_i\}_{i=1}^N$ که روی مرز $\partial\Omega$ صفر می باشند را انتخاب و با حل سیستم زیر پارامترهای مجهول $\alpha_i, i = 1, 2, \dots, N$ بدست خواهند آمد.

$$\int_{\Omega} (A\tilde{u} - f)\phi_i(x) dx = 0, \quad i = 1, 2, \dots, N,$$